

NORGES HØYESTERETT

Den 17. april 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Normann, Bull og Falch i

HR-2023-675-U, (sak nr. 23-026390STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Oddvar Aarsæther)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens fellende dom for mishandling i nære relasjoner.
- (2) A ble 29. juli 2021 tiltalt for grov mishandling i nære relasjoner, jf. straffeloven 1902 § 219 første straffalternativ (for perioden til og med 31. desember 2005), straffeloven 1902 § 219 andre ledd, jf. første ledd bokstav a og b (for perioden fra 1. januar 2006 til og med 30. september 2015) og straffeloven 2005 § 283, jf. § 282 (for perioden fra 1. oktober 2015 til 17. august 2020). Grunnlaget ble beskrevet slik i tiltalens post I:

«a)

I perioden fra 1995 til 17. august 2020 i X og/eller andre steder utsatte han regelmessig sin ektefelle, B, for fysiske og psykiske krenkelser. Dette ved å slå, lugge og knipe henne, samt spytte henne i ansiktet. I tillegg har han i ord og handling truet med voldsbruk, herunder ved bruk av skytevåpen som han hadde oppbevart i huset, samt kalt henne nedsettende ting som 'hore' og 'tilbakestående'. Krenkelsene skjedde ofte foran barna deres. Han har også øvet vold mot og krenket barna i morens påsyn.

b)

I perioden fra 1995 til juni 2018 i X og/eller andre steder utsatte han regelmessig datteren C for fysiske og psykiske krenkelser. Dette ved å rise henne, lugge henne og gi henne ørefiker, samt kalle henne nedsettende ting som 'et null', 'dum' og 'idiot'. I tillegg øvet han vold mot moren B og broren D, som nevnt i henholdsvis post I, grunnlag a og c.

c)

I perioden fra 1995 til 2013 i X og/eller andre steder utsatte han regelmessig sønnen sin D for fysiske og psykiske krenkelser. Dette ved å rise og lugge ham, samt utøve vold og andre krenkelser mot moren B og søsteren C, som nevnt i henholdsvis post I, grunnlag a og b.»

- (3) Tiltalen gjaldt også overtredelse av straffeloven § 266 (tiltalens post II) og straffeloven § 190 første ledd (tiltalens post III).
- (4) Møre og Romsdal tingrett avsa 19. april 2022 dom med slik domsslutning:
- «1. A, født 00.00.1954, frifinnes for tiltalebeslutningen post I a, b og c og tiltalebeslutningen II.
 - 2. A, født 00.00.1954, dømmes for overtredelse av straffeloven § 190 første ledd til fengsel i 60 – seksti – dager. Varetekt kommer til fradrag med 3 – tre – dager, straffeloven § 83.
 - 3. A, født 00.00.1954, må tåle inndragning av
 - rifle Husquerna 7.62, løpenummer 4
 - hagle Sarasqueta 12, løpenummer 5
 - hagle Husquerna 12, løpenummer 6
 - hagle Breda 12 italiensk, løpenummer 7
 - rifle Browning 22, løpenummer 8
 - rifle Mauser 22, løpenummer 9
 - rifle Winchester 22, løpenummer 10
 - rifle ukjent 7.62, løpenummer 11
 - rifle Husquerna 22, løpenummer 17
 - hagle ukjent, løpenummer 19
 - rifle ukjent 7.62, løpenummer 20
 - rifle ukjent 7.62, løpenummer 21
 - 2 riflestokker ukjent, løpenummer 22 og 23
 - 994 runder ammunisjon
 - 4. A, født 00.00.1954, frifinnes for krav om oppreisningserstatning og kontaktforbud.
 - 5. Sakskostnader idømmes ikke.»
- (5) Påtalemyndigheten anket dommen til lagmannsretten. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltalens post I a, b og c, samt post II. Anken over tiltalens post I ble henvist til ankeforhandling ved lagmannsrettens beslutning 27. mai 2022. Anken over tiltalens post II ble nektet fremmet.
- (6) Frostating lagmannsrett avsa 18. januar 2023 dom med slik domsslutning:
- «1. A, født 00.00.1954, dømmes for overtredelser av straffeloven (1902) § 219 første straffalternativ, jfr. § 219 andre ledd, jfr. første ledd bokstav a og b, samt straffeloven (2005) § 283, jfr. § 282, sammen med det forhold som er rettskraftig avgjort ved Møre og Romsdal tingretts dom 19. april 2022, alt sammenholdt med straffeloven § 79 bokstav a og b, til fengsel i 3 – tre – år og 6 – seks – måneder.
- Til fradrag i straffen kommer tre dager for utholdt varetekt, jfr. straffeloven § 83.
- 2. A dømmes til å betale 150 000 – etthundreogfemtitusen – kroner i oppreisningserstatning til B innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen, med tillegg av lovens forsinkelsesrenter fra forfall til betaling skjer.

3. A dømmes til å betale 130 000 – etthundreogtrettitusen – kroner i oppreisningserstatning til D innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen, med tillegg av lovens forsinkelsesrenter fra forfall til betaling skjer.
4. A dømmes til å betale 130 000 – etthundreogtrettitusen – kroner i oppreisningserstatning til C innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen, med tillegg av lovens forsinkelsesrenter fra forfall til betaling skjer.
5. A forbys i en periode på 5 – fem – år fra rettskraftig dom å forfølge, besøke eller på annet vis kontakte B, jf. straffeloven § 57 andre ledd bokstav b, jf. § 58.
6. A forbys i en periode på 5 – fem – år fra rettskraftig dom å forfølge, besøke eller på annet vis kontakte D, jf. straffeloven § 57 andre ledd bokstav b, jf. § 58.
7. A forbys i en periode på 5 – fem – år fra rettskraftig dom å forfølge, besøke eller på annet vis kontakte C, jf. straffeloven § 57 andre ledd bokstav b, jf. § 58.»

- (7) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen og saksbehandlingen. I tillegg har han begjært ny behandling av sivile krav.
- (8) Det anføres – som feil både ved lovanvendelsen og ved saksbehandlingen – at lagmannsretten har bygget på et for lavt beviskrav. Den tvil lagmannsretten har vært i hva gjelder omfanget av krenkelser, burde også gjelde for om de påståtte krenkelser overhodet har funnet sted. Det vises til at domfellelsen i stor grad bygger på vurderinger av de fornærmedes troverdighet. Det ble ført en rekke vitner for lagmannsretten som ikke kjente til den beskrivelsen av tiltalte som de fornærmede ga. Tiltaltes tredje barn, E, hadde verken sett eller hørt at søsknene var utsatt for vold.
- (9) *Påtalemyndigheten* har inngitt tilsvaer, der det anføres at anken klart ikke kan føre frem. Lagmannsrettens dom etterlater ikke tvil om at lagmannsretten har anvendt riktig beviskrav.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder en tiltalepost tiltalte ble frifunnet for i tingretten, men domfelt for i lagmannsretten. For å nekte anken fremmet må utvalget da enstemmig finne det klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum og andre ledd fjerde punktum. Beslutningen om ankenektelse må begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (11) Lagmannsretten har i vesentlig grad bygget på de fornærmedes forklaringer, som ble vurdert som troverdige. Utvalget bemerker at det generelt sett er forenlig med det strafferettslige beviskravet å domfelle ut fra en troverdighetsvurdering, jf. Rt-2011-641 avsnitt 28.
- (12) Lagmannsretten har gjennomgående benyttet formuleringer som korrekt gir uttrykk for det strafferettslige beviskravet. Det fremgår av dommen at en enstemmig lagmannsretten fant det «utvilsomt» at tiltalte hadde forholdt seg som beskrevet i tiltalens post I bokstav a, som gjelder den tidligere ektefellen. For datteren heter det at lagmannsretten «finner det bevist utover enhver rimelig tvil at hun er blitt utsatt for de krenkelser» hun har forklart seg om. Når det gjelder tiltalens post I c, fant lagmannsretten «ingen grunn til å trekke [sønnens] forklaring om at han under oppveksten har blitt utsatt for relativt omfattende mishandling både fysisk og psykisk, i tvil».

- (13) At lagmannsretten likevel har bygget på et for lavt beviskrav, måtte da ha kommet til uttrykk i den konkrete bevisvurderingen. Utvalget kan ikke se at det er holdepunkter for dette. Lagmannsretten har vist til vitner som har gitt et annet bilde av tiltalte enn det de fornærmede har forklart seg om. I dommen vises det også til vitner som ikke har sett eller hørt om voldsbruk eller annen grenseoverskridende atferd mot noen i hjemmet. Lagmannsretten har så vurdert betydningen av disse vitneutsagnene opp mot det øvrige bevisbildet. Etter utvalgets oppfatning etterlater disse vurderingene ikke tvil om at lagmannsretten har bygget på korrekt strafferettslig beviskrav.
- (14) Utvalget kan heller ikke se at det hefter mangler ved domsgrunnene. Lagmannsretten har foretatt en grundig og balansert bevisvurdering. At lagmannsretten er i tvil om omfanget av krenkelsene, er naturlig sett i lys av at de har pågått over mange år. Dette har imidlertid ikke betydning for selve skyldspørsmålet.
- (15) Høyesteretts ankeutvalg finner det etter dette enstemmig klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum og andre ledd fjerde punktum.
- (16) Ettersom ankeutvalget enstemmig også finner at anken ikke gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, gis det ikke samtykke til ankebehandling, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd andre punktum.
- (17) Når anken over straffekravet nektes fremmet, skal det ikke tas stilling til begjæringen om ny behandling av sivile krav, jf. forutsetningsvis straffeprosessloven § 434 syvende ledd.

S L U T N I N G

Anken over straffekravet nektes fremmet.

Henrik Bull
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Ingvald Falch
(sign.)